

3. november 2020
Atassut

EM 2020/106 - 40
Aqqalu C. Jerimiassen

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en undersøgelse, hvori mulighederne for etableringen af et monitorerings- og varslingsystem af fjeldsked kortlægges. Undersøgelsen skal indeholde en vurdering af potentielle monitorerings- og varslingsystemer, den vurderede effekt på sikkerheden af deres etablering og de økonomiske udgifter forbundet med etableringen. Særligt skal en mulig etablering i Illorsuit indgå. Undersøgelsen skal forelægges Inatsisartut senest under EM2021.

(Siumuts Inatsisartutmedlemmer)

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en undersøgelse, som afdækker mulighederne for en genåbning af Illorsuit og Nuugaatsiaq. Undersøgelsen skal herunder, men ikke udelukkende, forholde sig til etableringen af et monitorerings- og varslingsystem, som en måde at sikre en genåbning af Illorsuit og Nuugaatsiaq på. Undersøgelsen skal tage udgangspunkt i resultaterne fra de igangværende screeningsundersøgelser, som GEUS foretager, når disse foreligger.

(Inatsisartutmedlem Múte Bourup Egede, Inuit Ataqatigiit)

Vi kan ikke være herrer over naturens kræfter, og den dag vi vil være i stand til det, har vi fået overnaturlige kræfter.

Jeg husker d. 17. juni 2017, som det var i går, hvor hele husstanden blev vækket om natten med chok og andre følelsesmæssige påvirkninger. Helt indtil morgenstunden sad vi med en stor bekymring, for hvilken trist nyhed, der måtte komme om ens familie.

Det var en tragisk hændelse, hvor beboerne i de tre bygder først blev evakueret, og dernæst blev bygderne lukket på ubestemt tid. Trods alt, vil man takke for at livet er kommet videre for alle, selvom det kostede fire menneskeliv, og det var hårdt for de pårørende. Nu har man sørget for at alle fra Nuugaatsiaq og Illorsuit, har et varmt sted at komme hjem til.

Socialstyrelsen i Qaasuitsup Kommunia fortjener ros for, at de utrætteligt nat og dag, havde travlt i den hårde tid.

Som jeg tidligere har nævnt, vil jeg igen nævne, at vi ikke kan styre naturens kræfter, dog kan vi tilpasse os på andre måder.

Når tsunamien omtales i dag, bliver ordene "Illorsuit og Nuugaatsiaq" brugt, dog vil vi fra Atassut tydeliggøre, at disse bosteder var to vidt forskellige steder, og dermed også vigtigt at holde dem

adskilt, det samme gør sig gældende med vurderinger af disse. Beboerne fra Illorsuit er ikke fra Nuugaatsiaq, og omvendt, vi omtaler to bosteder, og ikke ét.

Vurderingsmetoden må fornyes, således de to bosteder bliver omtalt særskilt. På videoklip har vi, med egne øjne set, HVOR stor en forskel, der var på de to bygder under tsunamien, Nuugaatsiaq blev hårdt ramt, hvorimod forholdene i Illorsuit, på ingen måde kunne sammenlignes med Nuugaatsiaq.

Vi må arbejde på at skaffe erhverv nær Uummannaq igen: i bymidten i Uummannaq bliver forholdene mere trange, og man bør ikke længere holde sig tilbage med at se på nye muligheder for Illorsuit. Vi vil fra Atassut understrege, hvor vigtigt det er at tilsidesætte følelser omkring dette emne, og i stedet handle faktabaseret, og tilpasse sig omstændighederne.

Indenfor sikkerhed har vi områder, der skal sikres. Ja, vi støtter op omkring genåbning af Illorsuit fra Atassut, dog er der nogle forsikringsrelaterede og sikkerhedsmæssige hensyn, der først skal godkendes, inden genåbning af bygden. Dels er der sikkerhedsmæssige, forsyningsmæssige og netværksmæssige områder, som skal løses, før der tages handling.

Dog stiller vi fra Atassut spørgsmålstejn ved om det virkelig er realistisk at genåbne Nuugaatsiaq, indenfor den nærmeste fremtid? Kan vi overhovedet være sikkerhedsmæssigt forberedt mod naturens kræfter, som vi allerede har set konsekvenserne af, eller vil vi bare udsætte mange mennesker for fare igen, ved at genåbne? Der kan jeg allerede sige, at jeg er i **ikke**? tvivl om mit svar, jeg vil prioritere menneskeliv, fremfor at risikere at udsætte disse for fare, og her ikke prioritere populisme. Vi har jo set hvor voldsomme forholdene var ved sidste tsunami, hvor husene blev revet til havs, og hvordan hundene blot ventede på at blive revet væk og hylede, mens deres ejere måtte løbe for livet. Vil vi opleve disse forhold igen? NEJ! Et menneske skal til enhver tid stå i centrum, ikke økonomien, og heller ikke følelserne.

Hertil har vi fundet ud af at Nuugaatsiaq og Illorsuit ikke var de eneste steder i farezonen, med hensyn til risiko for tsunami. Vi får atter bekræftet, at vi ikke kan styre naturen, og hertil er det vigtigt, at GEUS har de nødvendige ressourcer, hvad angår kvalitetssikrede monitorerings- og varslingsystemer under rigsfællesskabet. I forhold til genåbning af Illorsuit, er det vigtigt at vi har de rette værktøjer, hvad angår løbende varslingsystem for jordskælv og beredskab.

Som vi fra Atassut tidligere har nævnt, bør de områder adskilles og omtales separat. Vi har set at der er tale om meget forskellige tilfælde, hvorfor vi straks må ophøre med at omtale dem, som et og samme tilfælde. Beboerne i Nuugaatsiaq blev hårdt ramt af denne naturkatastrofe, hvor deres huse og ejendele blevet revet til havs, dette retfærdiggør ikke at sammenligne forholdene i Illorsuit – beboerne fra Illorsuit blev evakueret af sikkerhedsmæssige årsager, og ikke fordi de mistede ejendele eller oplevede tab af menneskeliv. Det er på tide at sammenligningen af de to steder ophører. Illorsuit blev evakueret af netop sikkerheds- og forsikringsmæssige årsager. Et sted som har gode erhvervsmuligheder, og som kan genåbnes.

Genåbn Illorsuit! Dette er ordene fra Atassut.

Vi, fra Atassut, henviser med stor interesse de to forslag til Udvalget, hvor vi her understreger at forslagene behandles med udgangspunkt i fakta, og ikke følelsesmæssigt.